

Formanden lovede Fællesforeningens Stotte til en Aktion i denne Sag.

Severinsen gjorde opmærksom paa, at ogsaa vore Fornavne havde taget en uheldig Vending.

Fr. Dahl: Afgørelsen maa lægges i Centraladministrationen, men en saadan maa have tekniske Raadgivere.

Hjorth-Nielsen foreslog, at man udvidede Stednavneudvalget, som i Forvejen har filologiske Sagkyndige, med et Par Personhistorikere. Ønskede, efter at have indsamlet Oplysninger fra Sverige og Norge, at føre Sagen frem i Stednavneudvalget.

Til Slut holdt Dr. phil. *Vilhelm la Cour* et Foredrag med Lysbilleder om de nyeste *Udgravninger i Hedeby*, som han selv havde overværet.

Kl. 8 samledes Repræsentanterne til en *Fællesspisning* paa Restaurant Wivel, hvormed Dagen afsluttedes.

Søndag Formiddag den 31. Maj deltog de fleste af Repræsentanterne i en *Byvandring paa Christianshavn* under Museumsinspektør *Hugo Matthiesens* Ledelse.

DANSK KULTURHISTORISK MUSEUMS- FORENING.

Aarsmøde i København den 29. Maj 1931.

I Mødet deltog Repræsentanter for Museerne i *Holbæk, Kalundborg, Næstved, Stege, Maribo, Odense, Svendborg, Hjørring, Aarhus, Horsens, Fredericia, Kolding, Ringkøbing, Herning, Varde* og *Tønder* samt for *Nationalmuseets* 2. og 3. Afdeling, *Tøjhusmuseet, Post- og Telegrafmuseet* og *Kronborgmuseet*, ialt 21 Museer.

Til *Dirigent* valgtes Inspektør Chr. M. K. Petersen, Odense.

Formanden, Kredslæge Møller, Kalundborg, gav Beretning om Foreningens Virksomhed siden sidste Aarsmøde. To nye Medlemmer var indmeldt, Hjemstavns-museet for Østvendssyssel, Try, og Fredericia Museum. Foreningen tæller nu 42 Medlemmer, 12 i København (i videste Forstand) og 30 i Provinsen. Det paa forrige Aarsmøde refererede Andragende om Rejsekonsulent var det ikke lykkedes at gennemføre: Undervisningsministeriet havde ikke fremmet det, og omend adskillige Rigsdagsmænd havde vist det velvillig Interesse, havde man ikke anset det for opportunt at føre det frem i Rigsdagen. Bestyrelsen agtede at genoptage det,

omend i noget ændret Form. I Overensstemmelse med Vedtagelse paa Mødet 1930 havde Bestyrelsen endvidere udarbejdet en skematisk Oversigt over Provinsmuseernes Økonomi i 1928, der var udsendt til Foreningens Medlemmer som en fortrolig Meddelelse. Bestyrelsen paatænkte at udsende et nyt Spørgeskema for 1930 og heri rette de Mangler, som hæftede ved det tidligere Skema, bl. a. ved nu at søge nøjere Oplysninger om Museernes Kapitaler og om Assurance-Vurderinger; ligesom det ogsaa var Hensigten paa ny at spørge om Adgangstider, Entréafgifter og Kustodeinstruxer for at kunne føre disse Oplysninger à jour til næste Aarsmøde.

Ifølge et ifjor afgivet Løfte havde Nationalmuseets Direktør overladt Foreningen Restoplaget af sin for Skandinavisk Museumsforbund udarbejdede Pjece, »Danske kultur- og kunsthistoriske Museer og Samlinger« (1916), der omdeltes til Mødedeltagerne. Bestyrelsen var stemt for at lade udarbejde en ny »Museumsstat« over de kulturhistoriske Museer.

Stedet for næste Aarsmøde vilde blive vedtaget paa D. H. F.'s Repræsentantmøde, men Bestyrelsen rettede det Spørgsmaal til Medlemmerne, om disse ønskede Københavnsmoderne (hvert andet Aar) afholdte Foraar eller Efteraar.

Sekretæren, Chr. Axel Jensen, gav derefter en Oversigt over *Landsbymuseer og lignende Institutioner*, idet Bestyrelsen i Henhold til den ifjor givne Bemyndigelse havde tilvejebragt en Række Oplysninger. Paa Grundlag af de indkomne Meddelelser vidste man nu, at der eksisterede mindst 9 Stationsbymuseer og 15 andre Landsbymuseer, hvoraf Flertallet har til Huse i gamle Bygninger. I ikke faa Tilfælde er Bygningen Hovedsagen, Samlingerne kun en Biting. Til Sammenligning med det samlede Tal, 24, kan tilføjes, at der eksisterer 25 Købstadmuseer, som ikke er Medlemmer af vor Forening, og udenfor den staar ligeledes endnu godt en halv Snes Specialsamlinger, hvoraf de fleste i København og Omegn. Af mange Grunde er Tallene vanskelige at give med absolut Nøjagtighed. Det kan diskuteres, om Rahbeks Stuer i Bakkehuset, Olaf Poulsens Mindestuer i Fredensborg og Holbergsamlingen paa Tersløsegaard, der i Statistiken er medregnet under Specialsamlingernes Rubrik, overhovedet bør betragtes som Museer; ialfald maa de med deres personalhistoriske Præg staa i Periferien af den kulturhistoriske Museumsreds. I Købstadmuseernes Tal er medregnet ikke blot den lille Samling i Kristiansfeldt, der ikke er Købstad, men ogsaa Nordsjællandsk Folkemuseum i Hillerød og Stevns Museum i Storehedinge, som i Virkeligheden i langt højere Grad er Landbomuseer. Kendskabet til

et Par af Landsbymuseerne er ret mangelfuldt, saa at det ikke er helt sikkert, om de er offentligt tilgængelige, kun magasinerede eller opløste. Et er imidlertid sikkert: Museernes Tal vokser hurtigt. 1929 indviedes Vinkelgaarden paa Hjerl Hede, og der er grundlagt et Museum i Stationsbyen Skjern. 1930 er der oprettet ikke mindre end 4 nye Museer, Herregaardsmuseet Gammel-Estrup (der i Statistiken er regnet mellem Specialsamlingerne), Marstal og Omegns Museum (Æro har forud et Museum i Æroskøbing), Struer Museum og Nørre Hedegaard ved Vemb. 1931 er foreløbig anmeldt et Nybodemuseum i København og Landmaalergaarden i Gummerup paa Fyn. Det ældste Landsbymuseum, Glud ved Horsens, er oprettet 1911 og kunde altsaa iaar fejre 20 Aars Jubilæum, hvis Forholdene ellers indbød dertil: fra 1912 er Steenstrup Museum i Odsherred, fra 1916 Samsø Museum.

Da Samsømuseumets Stifter, Bertel Madsen, udgav en trykt Vejleder for Samsø Museumsgaard, kom der i Fortalen til at staa: »Da S. M. ikke som de fleste andre Provinsmuseer er et Magasin, hvori en Mængde gamle Sager er samlede, men opført for at give Indtryk af, hvorledes vore Fædre levede, har jeg ikke i denne Vejledning givet en Fortegnelse over de Sager, Museet rummer, men søgt at faa et Helhedsbillede frem«. Omend Udtalelsen er ensidig, rummer den dog en Sandhed. Samsømuseet er en Rekonstruktion af en typisk Samsøgaard med dens Interiører. Andre har haft samme Opfattelse af et Landsbymuseums Hovedopgave. Baade Glud og Steenstrup tilhører i deres Grundtræk samme Type, og for ikke at tale om Hjerlfondens Bygningmuseum med den gamle, stærkt rekonstruerede Gaard fra Vinkel ved Viborg, kan her nævnes, at et Par af de yngste Nyskabninger, Nørre Hedegaard ved Vemb og Landmaalergaarden i Gummerup, som først indvies 1931, er indrettede som Interiører i typiske Bondegaarde, der er blevet staaende paa deres oprindelige Plads, uden at være flyttede. I begge de sidstnævnte Tilfælde har Nationalmuseet givet sin Tilslutning til Planerne, i første Række netop af Hensyn til de gamle Bygninger. En anden mere museumsmæssig Type tilhører visse Stationsbymuseer som i Aars og Odder, hvor der i de senere Aar er ydet et ikke ringe Arbejde.

Smaamuseerne virker utvivlsomt til at inddrage nye Kredse i Museumsarbejdet og redder adskilligt, som ellers vilde gaa til Spilde. Farerne lurer i Kræfternes alt for store Splittelse og i den usikre Fremtid. Kun en Hjerlfond kan lægge en solidere økonomisk Basis. Ellers er Pengemidlerne sikkert kun til Dagen og Vejen. Hvorledes skal det gaa, naar Interessen slappes? Endnu

mere end andre Museumstyper kræver Interiørtypen stadig Vedligeholdelse og Paapasselighed. Netop det ældste Landsbymuseum, hvis Stifter med sit stridbare Sind og sine altfor mange, mod Landbostandens Interesser stridende Idéer desværre ikke mere er i Funktion, er nu i høj Grad præget af Forfald.

To Landsbymuseer, St. Magleby paa Amager og Try i Vendsyssel, er Medlemmer af DKh.M., og dette Tal vil af nærliggende økonomiske Grunde næppe kunne ventes forøget i væsentlig Grad. Spørgsmaalet er, om der dog kan gores noget for at lede de smukke, men ofte naive og uhjælpsomme Bestræbelser.

Sekretæren, der gav flere andre Exempler paa Landsbymuseers Udviklingshistorie, fremlagde desuden en Navnefortegnelse over alle de Museer, der stod udenfor Foreningen.

Ved den efterfølgende *Diskussion* drøftedes Formandens Forslag. Friis, Hjørring, fremhævede Nødvendigheden af at begrænse Museernes Antal og deres Adgang til Statstøtte. Petersen, Odense, tilraadede at vejlede de nye Museer og lade Museumsstaten omfatte saa mange som muligt. Funch, Stege, ønskede direkte Støtte fra Nationalmuseet og Kursus for Kustoder. Haugsted, Aarhus, fremhævede, at det var let at stifte Museer, men vanskeligere at holde dem i Live, naar Stifterne faldt fra, og henviste til de svenske Organisationsforsøg. Mackeprang, Nationalmuseet, mente, at det var haabløst at hindre nye Museers Oprettelse, og at »Lillebror ikke altid vilde hjælpes af Storebror«. Formanden paapegede, hvor indviklede Forholdene i Virkeligheden var; vor nye Forening kunde hjælpe til at belyse dem, men ikke løse alle Problemer. Der tiltrængtes Regler for Statstilskud m. m. Hvorfor er 1000 Kr. Maximum for de største historiske Museer, naar Kunstsamlingerne kan naa meget højere. Man havde et Forbillede i Bibliotekernes Organisation og kunde overfor Regering og Rigsdag indbringe Forslag om Nedsættelse af en Kommission, hvori Ministerium, Rigsdag, Museer og Foreninger var repræsenteret. Smith, Tøjhusmuseet, ytrede Betænkighed ved Kommissionstanken, men anbefalede Udgivelsen af en Museumsstat. Mackeprang var ogsaa betænkelig ved Kommissionen, men var villig til at høre Foreningen i Spørgsmaal om nye Statstilskud. Hansen, Herning; Statstilskuddene bør reguleres. Vanggaard, Hjørring; Privat Initiativ har bragt store Resultater, men kan ikke klare alt. De kulturhistoriske Museer har været for beskedne. Bevillingerne er ikke forhøjede i Krigstiden og er derfor nu uforholdsmæssigt smaa. Norn, Horsens, formulerede nøjere Bestyrelsens Forslag om Rejsekonsulentvirksomheden, der efter de siden ifjor indvundne Erfaringer bedst vilde kunne besorges af yngre Viden-

skabsmænd, som havde Tilknnytning til Nationalmuseet og udpegedes af dette, og fremsatte, ligeledes paa Bestyrelsens Vegne, et Ønske om, at der foruden de to allerede fungerende Tilsynshavende ved de statsunderstøttede Mæser, henholdsvis repræsenterende Nationalmuseets 1. og 2. Afdeling, ogsaa kom en Repræsentant for Nationalmuseets 3. Afdeling, Dansk Folkemuseum. Mackeprang tilsagde Nationalmuseets Støtte, men beklagede, at Nationalmuseet savnede tilstrækkeligt Mandskab. Det havde trods de forestaaende store Ordningsarbejder ikke faaet sin Stab forøget, og en Medhjælpssum var kun bevilget paa eet Aar. Maaske vilde det være det allerbedste, om Nationalmuseets egne Embedsmænd, der dog havde størst Erfaring, kom til at fungere som Rejsekonsulenter. Formanden takkede Vanggaard for hans Indlæg i Diskussionen, og Folketingsmand Vanggaard udtalte tilslut en Tilslutning til Dr. Mackeprangs sidste Udtalelse, fremhævede paany, at Bevillingerne var alt for smaa, og henstillede, at Foreningen inden Finanslovens Behandling rettede et Andragende til Regering og Rigsdag om Nedsættelse af en Kommission til Overvejelse af Provinsmuseernes Forhold.

I Overensstemmelse med Bestyrelsens Forslag og Henstillinger afstemtes der om følgende Spørgsmaal:

1) Bør Rejsekonsulentandragendet omformes, saaledes at der andrages Staten om en toaarig Bevilling paa 6500 Kr. aarligt til sagkyndig Assistance fra Nationalmuseet (yngre Videnskabsmænd og Volontører) og Studiekursus? Ønskes der foruden det nuværende Tilsyn fra Nationalmuseets 1. og 2. Afdeling ogsaa Tilsyn fra Nationalmuseets 3. Afdeling?

2) Skal Bestyrelsen udsende et nyt Spørgeskema?

3) Bør der virkes for Udgivelse af en ny Museumsstat?

4) Bør Foreningen rette en Henvendelse til Regering og Rigsdag om Nedsættelse af en Kommission til Overvejelse af Provinsmuseernes Forhold?

Ved Afstemningen besvaredes alle Spørgsmaal med Ja! Der afgaves ingen Nejstemmer. Endvidere vedtoges, at det vedblivende vilde være heldigst at afholde de københavnske Møder om Foraaret (af Hensyn til eventuelle Andragender til Ministeriet).

Efter Lodtrækning afgik 4 Medlemmer af Bestyrelsen, Møller, Hansen, Norn og Olsen. De genvalgtes enstemmigt, ligesom Kredsløge Møller atter genvalgtes til Formand.

Da Dirigenten havde hævet Modet, som holdtes i Oldskriftselskabets Sal, besaa Deltagerne Lokalerne i Nationalmuseets Nybygning med Prøveopstillinger af Montrer og enkelte Genstande.